

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četiri
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 94.

V Gorici, v četrtek 29. novembra 1923.

Letnik VI.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaš
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej
list. izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazzel
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Zakaj plačujemo davke?

Prebivalci vseh dežela plačujejo državi davke. Vsak pameten človek ve in priznava, da je to potrebno in neizogibno. Kajti kakor je v majhnem, tako je tudi v velikem: ako hočejo imeti občinarji vodovod, ako hočejo imeti poti za prevazanje svojih pridelkov, potrebuje občina pač denar, da te naprave zgradi in vzdržuje. Od kod naj ga jemlje? Na cesti ga gotovo ne more pobrati. Plačati ga morajo torej občinarji! In to je prav, ker sta bila pot in vodovod zgrajena zanje in v njihovo korist. Če uživam korist, plačaj!

Kakor v občini, tako v državi. Kako naj država gradi železnice, zida šole, plačuje uradnike, ako nima denarja? Pravično je torej, da ljudstvo plačuj davke.

To je vse prav in pošteno, toda ljudstvo ne plačuje davkov tjavendan in pa brez glave, ampak hoče tudi vedeti, kako se njegov denar vporablja. Izobraženi državljani znajo dobro, zakaj plačujejo davke. Oni so si na jasnem, da prejema država ljudski denar zato, da ga zopet v drugi obliki vrača deželni. Denar more priti nazaj med državljane v obliki uradniških in učiteljskih plač, ali tako, da zida država železnice, šolska poslopja, mostove, da daje kmetom ob neugodnih podpora itd. itd. Tak in edino tak je namen in smoter davkov. Čemu naj se sicer državni denar rabi? Ali zato, da si polnijo posamezniki žepa? Ali zato, da se vrže v stran in vniči? Ne!

LJUDSTVU JE TREBA DENAR VRNITI.

Vlada mora zadostiti z državnim denarjem življenjskim potrebam državljanov, ona mora pospeševati blagor ljudstva, pospeševati njegove koristi. V državah, kjer ima ljudstvo besedo, to se pravi, v deželah demokracije, se mora vlada ozirati na želje in voljo ljudstva. Kajti svobodni in prosti državljani hočejo brezpogojno soodločati o vporabi svojih lastnih žuljev. Nikdar ne sme vlada trositi ljudski denar proti potrebam in proti razločno izraženi volji prebivalstva. Ni je huje stvari v državi, kakor če morajo ljudje plačevati davke, katere vporablja potem vlada proti interesom ljudstva. Vlada mora spoštovati voljo prebivalstva, to je njena prva dolžnost.

Goriški Slovenci se v teh dneh sprašujejo: «Kako spoštuje vlada naše želje in našo voljo, ko trosi denar za šole? Ali se kaj ozira na potrebe in zahteve slovenskega prebivalstva?» Ne! Ona vporablja denar proti naši volji in proti našim potrebam. Ali so slovenski davkoplačevalci dali državi svoj težko prislužen denar zato, da vzdržuje z njim šole, ki jih slovenski stariši ne marajo? Ali zato, da se z njim političančije slovenska deca? Ne in stokrat ne! Da se s pomočjo denarja slovenskega ljudstva ustanavljajo ljudske šole, iz katerih je slovenski učni jezik pregan, to je trn sredi srca primorskih Slovencev.

Zato ste čitali v protestih naših starišev trpke besede: «...šole, ki jih MI vzdržujemo in MI plačujemo.»

Ako se upirajo torej primorski Slovenci italijanskim ljudskim šolam, ne delajo tega le iz človeških, narodnih in verskih razlogov, temveč se utemeljeno sklicujejo tudi na načela socialne pravičnosti.

Kaj se godi po svetu?

Nihče ne mara v Nemčiji prevzeti vlade.

Po udušenem bavarskem uporu je v Nemčiji nastal zapleten položaj. Stresemann je sicer pokazal svojo moč, zlomil je organizacijo Ludendorffa in Hitlerja, kakor človek prelomi čez koleno palico, a nacionalističnega gibanja in ukrotil. Bavarska vlada je ostala slej ko prej Berlinu sovražna in v vsej Nemčiji dviguje nacionalizem drzno svojo glavo. Stresemann se je hotel rešiti s tem, da je nastopil proti komunistom in si zagotovil angleško-amerikansko posojilo, toda bilo je prepozno. Parlament mu je izrekel nezaupnico in Stresemann je padel. S tem je postal položaj še bolj zmeden. Kajti v parlamentu je mogoče vladati samo s pomočjo velikih strank, ki se morajo združiti kljub razlikam v programu v vladno večino. Toda politična zagrizenost je pri kapitalističnih strankah tako velika, da hočejo za vsako ceno protidelavsko politiko, socialisti in tudi demokratične meščanske stranke take politike pa ne marajo in tako je združitev nemogoča. Kapitalisti ne marajo, drugi pa ne morejo popustiti.

Ker je nemogoče, sestaviti močno večino, ne mara nihče prevzeti take vlade.

Vsi se boje Stresemannove dedščine.

Predsednik republike Ebert je pomudil vlado najrazličnejšim poslancom, a vsi se branijo visoke časti. Končno se je odločil Ebert, da poveri sestavo vlade bivšemu ministru Albertu in mu naročil, naj pokliče v kabinet le uradnike, ki stoje nad strankami. Ebert je upal, da bo nepristranska uradniška vlada dobila v parlamentu večino, a se je temeljito zmotil. Zastopniki skoro vseh strank so Alberta odklonili, kajti nihče ne mara, da bi Nemčiji ukazovali uradniki. Tako je odletel Albert in na njegovo mesto je stopil zopet politik v osebi gospoda Stegerwalda. Vršijo se zopet pogajanja med velikimi strankami, vrši se boj med demokrati in kapitalisti. Bog zna, ali se to pot posreči sestaviti vlado?

Nemški Facta?

Naj zavlada v Berlinu, kdor hoče, dedščina je vsekakor silno grenka in mučna. Kako je mogoče vladati, ako se cele dežele puntajo? Na Bavarskem imaš diktaturo nacionalistov, ki se za Berlin niti ne menijo, na Saksonskem in Türinškem ukazujejo komunisti, Porurje in renske dežele so od Berlina odtrgane, vsa Nemčija je pogreznjena v temine najhujše bede, gospodarstvo razpada vidno pred tvojimi očmi. Grdo in nevarno je vladati v takih časih. Nekateri, prorokujejo da bo prihodnja vlada vlada zadrege, brez vpliva in moči, kakor človek brez hrbtenice. Primerjajo jo z vlado Facte, ki se je kar sama podrla pred naškokom fašizma. Ali se bo v Nemčiji ponovilo, kar smo videli v Italiji? Bo tudi v Nemčiji kakor v Španiji, Bolgariji in Italiji zavlada fašizem?

Težko je danes napovedovati bodočnost. Doba, v kateri živimo, govori v prilog desničarskih, reakcionarnih vlad.

Španski kralj se je vrnil domov.

Preden se je Alfonz XIII poslovil, je obiskal nekaj največjih italijanskih mest in tudi ognjenik Vezuv. Povsod navdušenje, povsod ploskanje, povsod ognjeviti govori. Ali se je pa sklenil med obema državama praktičen in določen dogovor, to se bo izkazalo morda prav kmalu. Prezkušni kamen je vprašanje Tangera. Kakor pravijo francoski listi, Španci ne mislijo v tem vprašanju premeniti svoje politike. Potemtakem bi bili Angleži, Francozi in Španci sporazumni v tem, da se mora Italija izključiti iz konference za Tanger, dasiravno je proti temu Italije protestirala.

Ako je to res, moramo reči, da je bil obisk španskega kralja doslej brez sadu.

V kratkem bomo videli, pri čem smo.

Rimski senat.

razpravlja o spremembi obstoječega trgovskega in civilnega prava. Minister Oviglio je imel govor, v katerem je priznal, da imajo avstrijski zakoni mnogo dobrega in da je treba to dobro sprejeti. Zakaj ni veljalo isto gledè deželne in občinske zakonodaje, je nerazumljivo.

Vlada je predlagala, naj senat poveri vladi sami oblast, da določi končno besedilo novih zakonov in naj se torej senat odreče svoji postavni pravici. Gospodje iz gosposke zbornice so, kakor vedno in povsod, seveda tudi ta predlog vlade z navdušenjem sprejeli.

Oni vedno vse navdušeno sprejemajo.

Pravice narodnih manjšin v drugih državah.

Da bodo naši bravci vedeli, kako se godi narodnim manjšinam v drugih evropskih državah in da bodo znali tako pravilno ceniti politiko rimske vlade s primorskimi Slovenci, opišemo na tem mestu pravice narodnih manjšin v Nemčiji in na Poljskem. Nemci in Poljaki so sklenili za narodne manjšine posebno pogodbo, in sicer 15. majnika leta 1922.

Narodna ljudska šola.

Da ne bi kdo mislil, da črpamo naše podatke iz zraka, natisnemo doslovne besede pogodbe. Člen 69. pravi: «Na polju javnega pouka morata nemška, oziroma poljska vlada poskrbeti, da dobè v vseh mestih in okrajih, kjer prebivajo tujerodni nemški ali poljski državljani v precejšnjem številu, primerne olajšave, da se zagotovi otrokom v ljudskih šolah pouk v njihovem lastnem jeziku.»

Da bi pa ne bila pogodba preveč splošna in nedoločna, govori 105. člen pogodbe prav natančno in podrobno, v čem obstoje šolske pravice narodnih manjšin. Člen pravi: «Za potrebe manjšin na polju javnega ljudskošolskega pouka je treba

skrbeti z nastopnimi šolskimi manjšinskimi napravami:

- 1.) z ljudskimi šolami, v katerih je jezik manjšine učni jezik;
- 2.) z ljudskošolskimi razredi, ki imajo jezik manjšine kot učni jezik in se ustanove na ljudskih šolah z državnim učnim jezikom. (To so manjšinski razredi.)
- 3.) z manjšinskimi poukom, ki obstoji iz poučevanja pisanja in čitanja in iz verouka v jeziku manjšine.»

Za 40 učencev narodna ljudska šola.

Kakor vidimo, dovoljuje zakon, oziroma pogodba narodnim manjšinam tri vrste pravic. Prvič popolne lastne ljudske šole, drugič lastne razrede na tujih šolah in tretjič poučevanje pisanja in branja in verouk, vse skupaj na izključni podlagi materinega jezika. Kedaj dobe drugorodni popolno ljudsko šolo, kedaj samo lastne razrede in kedaj le manjšinski pouk? Členi 106. pravi: «Manjšinska ljudska šola se mora ustanoviti, če stavijo predlog stariši 40 otrok.»

Zadostuje torej, da 40 družinskih očetov napiše prošnjo, in država jim že mora dati poljsko, oziroma nemško ljudsko šolo. Glejte, prijatelji, kako preprosta in pravična je postava na Poljskem in v Nemčiji! Nemci in Poljaki priznavajo pač edino pravo načelo, da so otroci last starišev in da morajo torej stariši odločati, kako naj se poučujejo njih otroci. Ako bi pri nas veljala taka pravična postava, bi morale kar čez noč izginiti vse, in sicer prav vse tuje šole iz slovenske zemlje. Razen tega bi imeli slovenske šole tudi v italijanskih krajih, ako bi bivalo tam le 40 slovenskih otrok. Pogodba pravi nadalje v 106. členu: ako je nemogoče ustanoviti lastno šolo, potem se morajo otvoriti vsaj posebni razredi za manjšine. Razume se samo od sebe, da se vrši v teh razredih pouk izključno v materinem jeziku.

Kaj se zgodi, ako je učencev manj ko 40?

V tem slučaju se dovoli drugorodcem tako zvani manjšinski pouk.

Člen 107. pravi dobesedno:

«Ako stavijo stariši 18. učencev jezikovne manjšine tozadeven predlog, se jim mora dovoliti pouk v materinem jeziku. Če je od teh učencev 12. ene in iste vere, se jim dovoli manjšinski veronauk.»

To pomeni: ako bi veljal pri nas sličen zakon, bi zadostovalo, da prebiva v enem ali drugem kraju države, recimo v Rimu, Milanu ali Padovi samo 18 slovenskih otrok in slovenski stariši bi imeli pravico zahtevati, da jim dovoli država tako zvani manjšinski pouk, to se pravi, da nauči slovenske otroke slovensko čitati in pisati. Ljudje božji, to je za nas pravica, o kateri niti sanjati ne smemo. In kako je z veroukom? Ako se pojavi kjer koli v državi le 12 drugorodnih otrok, se mora vršiti verouk v materinem jeziku. Pri Poljaki in Nemcih zadostuje torej samo 12 otrok, pri nas so pa prepovedali desetisočem in desetisočem nemških otrok verouk v materinem jeziku.

Kdo plačuje narodne šole?

Narodne šole manjšin vzdržuje seveda država. Člen 109 pravi: «Pri- stojna državna oblastva morajo te šole nadzorovati in skrbeti za njih vzdrževanje.» Toda pogodba se ne zadovoljuje s tem. Ona daje narodnim manjšinam še večje pravice. Člen 109 govori: «Denarne svote, ki jih država ali javne korporacije poklonijo kar na splošno (šolstvu), se morajo za šole manjšin ravno tako uporabiti kakor za ostale ljudske šole.» To se pravi: ako n. pr. vlada ali trgovska zbornica reče: jaz darujem 500 tisoč za šolstvo, se ta denar ne sme dati le šolam gos- podojučega naroda, ampak ravno tako šolam narodnih manjšin. Zato, ker denar, ki ga daje država, ni denar prefektov ali ministrov, temveč denar davkoplačevalcev, h katerim spadajo tudi drugorodci. Ako bi vladna oblastva ne hotela dati podpore tudi šolam manjšine, bi kradla denar drugorodnih davko- plačevalcev.

Država ne prilaščuj si denarja manjšin.

Narodne manjšine imajo torej pravo do primerne deleža na de- narju, ki ga plačujejo državi kot davek. To je važna in temeljna pra- vica drugorodnega ljudstva. Zato pravi 69. člen poljsko-nemške po- godbe dobesedno: «V mestih in okrajih, v katerih prebivajo nemški, oziroma poljski državljani kot ple- menska, verska ali jezikovna ma- jšina v znatnem številu, naj se zagotovi tem manjšinam pravičen delež na užitku in vporabljanju de- narnih svot, ki so namenjene v državnih, občinskih in drugih (jav- nih) proračunih za vzgojo, vero ali dobrodelne svrhe.»

Če bi veljala taka postava pri nas, bi imeli v Gorici in Trstu Slovenci pravico, da se jim zajamči pravičen delež na vporabi denarja v občin- skih proračunih teh mest. Zakaj je bila vpeljana ta določba v poljsko- nemško pogodbo? Zato ker obsioji nevarnost, da gospodujoči narod ne tlačí manjšin le narodno, temveč ga izkorišča tudi gospodarsko. Ne jemlje mu po navadi le jezika, am- pak tudi denar, tepe ga torej z dvema palicama.

Sodelovanje manjšin.

Pravičnost pri upravljanju javnega denarja je enako važna za narodne manjšine kakor pravica na šolskem polju. Naravno pa je, da polagajo drugorodci več poudarka na svoje lastne šole, kakor na denar in zato določa poljsko-nemška pogodba iz leta 1922., da imajo narodne manjšine pravico, sodelovati pri šolski upravi.

Člen 11. pravi: «Pri vsaki manjšinski šoli se mora ustanoviti po- seben šolski odbor, ki sodeluje pri šolski upravi.»

Narodne manjšine imajo torej pravico in moč, da nadzorujejo svoje

šole in čuvajo, da zakon ne ostane na papirju, temveč se v življenju res tudi izvaja.

To je prava avtonomija ljudstva,

DNEVNE VESTI

Pesnik Josip Stritar umrl.

Na prekrasnem Štajerskem v Rogški Slatini je zatisnil v nedeljo 25. novem- bra svoje oči eden največjih sinov na- šega naroda, pesnik Josip Stritar. Z njim je zginila temeljna postava slo- venske književnosti, eden največjih oblikovalcev slovenskega jezika in slo- venske duševnosti. V letih 1870 do 1880 je stal Josip Stritar na čelu velikega književnega gibanja, ki je prerodilo po- polnoma leposlovno življenje Slovencev. Že leta 1866 je ustanovil z Josipom Jur- čičem «Klasje z domačega polja», v ka- terem je odkril Slovencev njihovega največjega pesnika Franceta Prešerna. Leta 1870. je pa ustanovil mesečnik «Zvon» in zbral okoli njega največje pi- satelje in pesnike tiste dobe: Josipa Jurčiča, Frana Levstika, Gorčana Si- mona Gregorčiča, Ivana Tavčarja, Fran- ceta Erjavca, Šukljeta - Janka Kersnika, Frana Levca in druge. S pomočjo te krasne čete je Stritar dvignil slovensko književnost na evropsko višino in ji postavil lepo mesto med ostalimi kul- turnimi narodi.

Stritar pomeni vogelni kamen v zgo- dovini Slovencev, bil je velikan, kakor jih je malo rodila slovenska mati. Nje- govo delo je prešlo za vekomaj v slo- venski rod, živi v nas in govori v naši besedi.

Dokler bodo torej živeli na svetu Slo- venci, bo živel tudi spomin na Josipa Stritarja.

Stritar je dosegel 87. leto svoje sta- rosti in bo slovesno pokopan na držav- ne stroške v Ljubljani.

Koder doni sladka slovenska govori- ca, plaka narod v neutrušeni žalosti.

Cvetje iz «Ere Nuove».

Papir «Nova Doba» se zopet zaganja proti obč. in dež. avtonomiji, ker «je bila v očitnem navzkrižju z državno mislijo». «Več vredna — pravi papir —, je pač ustvaritev kaste političnih velja- kov, ki nam je stala vedno pred očmi. In to so lahko tudi Slovenci.»

Popolnoma resnično! Ali nimamo n. pr. «veljaka» Pepeta peterela s trojno plačo? Da so imeli samo to vedno pred očmi, jim veruje vsa dežela kar na besedo.

Delodajalcem!

Goriška podprefektura se pritožuje, da velik del delodajalcev do danes ni se prijavil svojega osebja (vsteti so tudi invalidi) na «Pokrajinski odbor za ne- prostovoljno brezposelnost v Trstu». Rok je že davno potekel in zato se po- zovejo vsi delodajalci, naj storijo te- kom tega meseca svojo dolžnost, ker bodo sicer kaznovani v smislu zakona. To objavo podprefektura dajemo priza- detim na znanje.

nedelja. Njena obleka in obnašanje sta vzbudila veliko pozornost.

Ob vhodu jo je ustavila neka dama in jo vprašala odkod in kam. Rekla ji je, da gre h gospe Milinovi, ki je velika do- brotnica revnih.

Gospa Milinova se je nasmehnila, rekoč, da to ni res in naj gre raje z njo, ker ona ji skaže več dobrega nego gospa Milinova.

Ko je skopnel sneg, se je Praskovja na- potila proti Moskvi na vozu med različni- mi potovalci. Opatinja samostana, kjer se je bila pomudila med potjo, ji je bila izročila priporočilno pismo za neko damo v Moskvi, zagotovivši ji, da so vrata njenega samostana zanjo vedno odprta, če bi se kdaj hotela vrniti nazaj, najsi bo uspeh njene poti že kakršenkoli.

Dospela je v Moskvo —; dolga pot! Med potjo se ji ni prigodilo nič izrednega. V

zgrajena na spoštovanju drugo- rodnih manjšin, vkoreninjena v njihovi državljanski enakoprav- nosti.

Obnavljanje javnih poslopij v naši deželi.

Dne 23. in 24. t. m. se je vrsila na tržaški prefekturi važna seja, na kateri je bilo sklenjeno, da se prične kmalu zidava stolnice v Gorici in Trziču, far- ne cerkve, oltarja, lece in krstnega kamna v Bovcu, kamenitega mostu pri Selišču na poti Tolmin-Kobarid, župne cerkve, lece in oltarja v Volčah, župne cerkve v Čezsoči, občinske širarne na Sv. Višarjah, cerkve sv. Ignacija v Gorici, ljudske šole v Kom- nu, cerkve sv. Jurija in ljudske šole v Kalu pri Kanalu, občinskega vodnjaka in napajališča na Vrhu.

Zakaj se tudi nas ne domislijo?

Izšel je odlok, ki določuje 6 milijonov 200 lir odškodnine onim osebam, ki so bile preganjane od Avstrije.

Kedaj bo plačana pa odškodnina za požige ob Krnskih dogodkih?

Grozen razkol.

V Gorici izhaja list «La Voce del Isonzo», katerega lastniki so nekateri tiskarski delavci. Te dni so se lastniki sprli z urednikom in ustanovili nov list «La Voce di Gorizia». Tako bomo imeli dva lista, bojimo se da oba dolgo- časna.

40 krivoverskih trditvev.

V Rimu se je vrsila pred nedavnim časom slavnost, na kateri so različni govorniki silno povelicevali nacionaliz- zem. Ko je povzel francoski kardinal Billot besedo, je izjavil, da so njegovi predgovorniki izustili v svojih govorih več ko 40 krivoverskih zmot, katere je Cerkev že zdavnaj obsodila.

Častit posel.

Kakor nit se vije posebno v zadnjem času skozi vse članke papirja «Ere Nu- ove» («Nove Dobe») stalna trditve, da so slovenski listi, in slovenski pol. vodi- telji protidržavni, da je ljudstvo vzgoje- no v protidržavnem duhu itd. itd. To je prst, ki kaže ovaduško na krvne bra- te, češ le bijte in stiskajte jih in nič ne prizanašajte! Ali ni to lep in častit posel?

Sv. birma med beneškimi Slovenci.

Pred kratkim je bilo birmovanje po slovenskih občinah videmske nad- škofije. Povsod so bili le italijanski govori, ki jih ljudstvo po veliki veči- ni ni prav nič razumelo. S takim po- stopanjem se žali ljudstvo in doma- ča duhovščina, ki oznanjuje ob ne- deljah in praznikih božjo besedo v domačem slovenskem jeziku. Da de- lajo tako po uradih vladni možje, si se lahko razlagamo, čeprav je to obsodbe vredno, a da uganjajo po cerkvah to malikovalstvo cerkvene osebe, je neod- pustljivo.

Po cerkvenem can. 1332. je treba oznanjati božjo besedo v domačem

ljudskem jeziku. To se zahteva od vseh oseb, ki so v dušnem pastirstvu. Naj bi se vendar nehalo mučiti na- še ljudstvo v videmski nadškofiji z malikovavskimi običaji!

Voda iz reke Piave poslana v Prago.

Župan v San Donà ob Piavi je poslal zupanu mesta Prage dve steklenici vode iz Piave v znak zahvale za pomoč, ki so jo nudili češki legijonarji Italijanski armadi v bojih proti bivši Avstriji ob Piavi.

Velikanske podpore.

Dosedanje podpore, ki jih je dala rimska vlada Reki, znašajo 600 mi- ljonov lir. Če bomo še nekaj časa potrpe- li, bo Reka dobila iz Rima več podpore, kakor je vredna z vsem svojim premoženjem.

Nizji slovenski tečaj kr. Tehničnega zavoda realke A. Zanon v Vidmu.

Novi nizji slovenski tečaj se otvori v ponedeljek dne 3. decembra 1923. ob 14. uri v prostorih kr. Tehničnega zavoda A. Zanon v Vidmu in ta dan se tudi začne pouk. Sprejemni izpiti se bodo vrsili v torek dne 4. decembra 1923. ob 9. uri. Prošnje za vpis na kolkovanem papirju z vtisnjenim kolkom za 2 L naj se posljejo ravnateljstvu z nasled- njimi prilogami: 1.) krstni list; 2.) spričevalo o cepljenju koz, stavlje- nih po 8. učenčevem letu; 3.) zadnje šolsko spričevalo. Za oprostitev od plačanja pristojbin lahko prosijo oni, ki niso repetenti in so imeli prejšnje leto povprečni red vsaj 7,50, če so popolnoma revni. Če so v slabih gmotnih razmerah, mora biti povprečni red vsaj 8. Prošnja za oprostitev se na- piše na kolkovan papir z natisnjenim kolkom za 2 L; priloži se potrdilo žu- panstva o številu družinskih članov in o gmotnih razmerah družine; to potrdi- lo mora imeti tudi izjavo davčnega urada.

Mestne novice

Z razgrnjeno zastavo v fašizem. Zveza bivših gorških bojnikov je sklenila, da prestopi cela, kakor je, v fašistovsko stranko. Večina članov obstoji iz ne- fašistov, v zvezi so bivši pripadniki Grupa d'azione, ki so se pri zadnjih občinskih volitvah ljuto borili proti fa- šizmu. Značajnost in stanovitnost ni ravno zelo razvita v Gorici.

Nova domača trgovina. V Gorici se je otvorila na Kornu trgovina Frandolič, ki prodaja kuhinjsko posodo in že- leznino. (Glej oglas na 3. strani!). Novo slovensko trgovino toplo priporočamo.

Sodba o Gorici.

Zadnjič se imenovani italijanski pi- satelj Piero Gobetti piše o Gorici: «Lahko rečemo, da je Gorica ze po svojih nagonih protifašistovsko mesto.» In vendar homo dozivelil, da izvoli ta protifašistovska večina fašistovskega župana.

DAROVI.

Za Alojzijeviše: vlč. g. Lojze Žgur nabral 30.— L. Bog poplačaj!

Mlada Sibirka.

Najmlajši izmed družbe je stavil ču- den predlog. Rekel je naj gre deklica z njimi. Oni ji bodo posodili svoje kožuhe. Do prve vrste eden, potem drugi, do tre- tje, tretji, dokler ne dospejo do konca poti. Izračunil je, koliko časa bodo rabili in ruski voznik kadar računil oddalje- nost se ne usteje.

V Jekaterinoslavu je deklet prenočilo v isti hiši z vozniki. Krčmarica je spoznala cel položaj dekleta. Nasvetovala ji je vse polno dobrih duš, ki ji dajo podporo, če se obrne do njih. Posebno ji je priporočila neko gospo Milinovo, znano po darežljivi- vosti do revnih. Naslednjega jutra se je potnica napravila k gospe Milinovi. Med potjo je krenila v cerkev; bila je ravno

Moskvi se je zatekla za dalj časa k pripo- ročeni ji gospe in se naposled odločila še za zadnji, dolgi kos poti v Petrograd.

Sreča ji je bila naklonjena, da je koj spočetka zadela na trgovca, ki je imel isto smer. Sprejel jo je na voz in tako je bi- la izročena v varstvo dobrosrčnemu člo- veku, ki jo je vozil celih dvajset dni.

Zopet je imela s seboj priporočilna-pis- ma za gospe iz najboljših petrogradskih slojev.

Pot se je blizala koncu. Snežna polja- na je bila neskončno dolga. Tam na ob- zorju se je dvigalo iz tal orjaško mesto, tam je bil konec dolge poti. Tam prebiva car v sijajni palači, poteza njegovega pe- resa reši življenje ubogemu trpinu v Si- biriji.

Sree ji je zaplapolalo in gorka kri je z močnim sunkom planila po napol zmr-

zlem telesu mladenke, ki se je celo dolgo pot borila s smrtnimi nevarnostmi.

Ko so jo objele petrogradske ulice, kjer se zdi človeku, da se tihe orjaške hiše zvrnejo na človeka, ni mislila ne na lepoto mesta in ne na ljudi; samo pisma, ki jih je nosila s seboj, so jo težila s skrbjo: «Kje in kako bi jih oddala?»

Trgovca, njenega pokrovitelja, je gnalo opravilo v Rigo; prepustil je tedaj mladenko svoji ženi, ki se je po materinsko zavzela zanjo.

Neznanec ji je nasvetoval, naj spiše prošnjo za revizijo procesa in jo nese v senat; on sam se ji je ponudil za sesta- vo prošnje.

Praskovja je poslušala nasvet in opu- stila obiske s priporočili.

(Nadaljevanje.)

Obisk pri naših trgovcih in obrtnikih

Trg sv. Andreja je pred durmi. Naši trgovci in obrtniki ga pričakujejo s precejšnjim upanjem. Ker občutijo zadnje čase v prometu težak zastoj, računajo, da bo letošnji trg sv. Andreja prinesel mogoče nekoliko novega življenja v sedanje mrtvilo. Ker želimo, da bi naša trgovina in obrt v Gorici čimbolj procvetala, zato smo si naredili nevhvaležno nalogo, da po svoji moči kolikor mogoče najuspešnejše pomagamo vsaj s peresom domači trgovini in obrti. Napravili smo v ta namen kratek sprehod po našem mestu in hočemo v naslednjem opozoriti na zanimivosti, ki smo jih videli.

Gorica je lepo, čedno mesto. Njena lega ob vznožju planin in v bližini morja jo dela še bolj prikupljivo. Ne bomo pisali slavonspevov in ne bomo ponavljali hval, ki so jih zapisali že mnogi, naj samo ugotovimo: Gorica zasluži po svoji legi, svojem prebivalstvu in vseh krasotah, ki jih nudi s svojo okolico, boljšo bodočnost, nego ji jo pripravljajo njeni neprijatelji.

Gorica čedno mesto.

Gorica je mesto solnca in nebeškega južnega neba. Kdor je enkrat bival v njenem obzidju, je ne more pozabiti in vedno ga vleče neka tajna slika v njeno sredo. Nešteto znancev, ki so jo morali zapustiti iz enega ali drugega vzroka, nam je to že potrdilo. Gorica jim je najlepši spomin, bol Gorice je tudi njihova bol.

Danes, ko to pišemo, Gorica ni solnčna. Temni oblaki leže nad njo in dež kar noče prenehati. In vendar ima naše mesto tudi v teh dneh svoje lepote. Ko srečavaš znance je sicer marsikdo čemerem, ker njegovi čevlji niso taki, da bi zdržali toliko moče, kolikor je nam nebo sedaj pošilja. Pa sem enega opozoril: «Ali ne veš, kje je zaloga «Adria-čevljev»? Stopi tja dolj na Corso Verdi 32 v zalogo «Mirenske čevljarske zadruge», dobiš izborne čevlje in tvoja čemerost bo zginila!

Kadar rabiš kredit.

Ker se človeka navadno drži smola, kadar začne razpravljati o zadevah, kakor so «Adria» čevlji, sem padel v naročje še par drugim znancem, ki so imeli smolo in so, sicer pritaženo, toda v srcu krepko kleli neznošno vremene. Toda prijatelji, ki to citate, bodite potolaženi! Ni bilo samo vreme vzrok njihove nevolje. Tudi če bi zlato solnce najlepše sijalo, bi najbrže ne bili dobro razpoloženi. Prvi, ki sem ga srečal tam v Gosposki ulici, mi je začel tožiti, da je njegov mošnjiček prazen: družina, neprodano vino, davki, neplačana vojna odškodnina i. t. d. so ga privedle do obupa. Smehlja je sem ga poučil: Ne obupavaj! Dober gospodar si, dobi si primerno posojilo in tvoje lice se bo zopet razjasnilo. Podružnica «Ljubljanske kreditne banke» v ponosnem Trgovskem domu daje posojila vsem onim, ki imajo pri njej kredit. Kadar boš s tem kreditom poravnal svoje obveznosti in boš zopet v gospodarskem ravnotežju, boš tam lahko tudi nalagal. Če pa nočeš teh svojih nekoliko neprijetnih razmer razlagati pri «Ljubljanski», napravi korak k «Goriški ljudski posojilnici», ki posluje v lastnem poslopu v Gosposki ulici št. 7., kjer je bila svoječasno «Goriška tiskarna». Zavod obstaja že od l. 1883. in ti bo go-

tovo sel na roko. Če pa ne maraš tudi te pomoči, potem stopi k «Kmečki banki», Koren 12. Kako boš opravil, ne vem, toda nasvetov imaš trenutno dovolj. Očitno lahko vidiš, da imamo pri nas v Gorici toliko solidnih denarnih zavodov, da si človek, - dokler ima kredit seveda -, lahko pomaga. Bil je pomirjen. Povabil me je na kozarec dobrega brca h Kamenščku. Saj gotovo poznate to znano gostilno v najvišji hiši na Kornu. Številko sem pozabil, toda kje je, veste in vemo vsi. Spotoma sva z znancem pogledala še v urarno g. J. Šuligoja, Gosposka ulica št. 19. Kakor navadno mojemu spremljevalcu ura ni šla točno in se je bal, da zamudi vlak. Dobila sva seveda točno uro in sva obenem tudi lahko občudovala veliko zalogo tega našega prvovrstnega obrtnika.

Od soseda do soseda.

Ko sva korakala dalje proti Kornu, se nama je zgodilo, da sva trčila ob razne dobre znance. Prvi je bil A. Kuštrin, ki ima svojo prodajalno jestvin v Gosposki ulici št. 25. Na vsak način je hotel, da si ogledava njegovo bogato zalogo. Ko sva stopila iz te staroznane prodajalne, nas je pozdravil g. Fr. Saunig, ki ima zraven svojo prodajalno šivalnih strojev in dvokoles. Naročil je prijatelju, naj ne pozabi, da daje brezplačen pouk v vezenju. Se predno je pogovor nehal, se prismeje iz nasprotni strani g. R. Knez, ki ima lepo manufakturno trgovino na drobno in debelo na Kornu 13. G. Knez je znan Goričanom kot poslovodja trgovine Juvančič-Kurinčič in sva morala seveda tudi midva stopiti v njegovo novo prodajalno. Ko prideva zopet na ulico, trčiva v g. Abujo, solastnika tvrde brata Abuja, ulica Sv. Antona 4. Zapeljati naju je hotel v svojo bogato-založeno klet, toda midva sva ostala trdna in sva odkorakala dalje po Kornu. Nepričakovano pa čujem svoje ime in vidim, da me kliče dobri znanec iz trgovine F. Frandolič, ki ima v zalogi kuhinjsko posodo in vsakovrstno železnino. Trgovina je na Kornu št. 1. Otvorjena je bila sicer šele pred kratkim, toda kaže na lep uspeh.

Z vsemi zgoraj zabeleženimi pozdravi in obiski je čas seveda hitro potekel in prijatelju se je mudilo na vlak. Pozdravila sva mimogrede samo še g. Petra Čermelja, ki ima trgovino z jestvinami na Kornu št. 10; povedal nama je, da je njegov oče Andrej ustanovil eno najstarejših trgovin z jestvinami v Gorici.

Bil je skrajni čas; prijatelj se je poslovil in se odpeljal na postajo.

Povsod znanci.

Človek napravi marsikaj iz navede. Tako se je zgodilo tudi meni. Ko sem ostal na Kornu sam, se mi je porodila misel: Zdaj si bil že pri mnogih naših trgovcih, obišči še druge, boš videl, kako se imajo. In krenil sem na pot. Nisem pa hotel nazaj po Gosposki ulici, za to sem jo mahnil tam zadaj po Zidovski. Toda dolgo nisem bil sam. Iz mojega zamišljenja me vzdrami g. Cej, ki ima tam v ulici Ascoli št. 5. s svojim bratom svojo slikarsko delavnico. Pove mi marsikaj o svojih delih ter mi pravi, da bi zelo rad prevzel kakva večja dela na deželi. Še predno se ločiva nama pride nasproti g. Richard Nardin, ki ima trgovino jestvin v ulici S. Giovanni 10. Ker ima g.

Nardin zelo dobro praženo kavo, ki človeka ozdravi na živcih in srcu, jo nama je seveda pomudil. Žal, da so mene in g. Ceja vezala druga opravila in se nisva mogla odzvati ljubznivemu vabilu. Poslovil sem se od dobrih znancev in se podvizal skozi ožino ulice Corta v Gosposko ulico.

Gosposka ulica.

Kar na vogalu pa sem že skupaj z novim znancem: Gospod Marij Mozetič je stopil ravno iz svoje trgovine, ki jo ima v Gosposki ulici št. 9. Prodaja manufakture, klobuke in razne druge modne stvari. Doma je iz znane solkanske družine. Ker je bilo deževje in pogovori na cesti ne zelo priporočljivi, sem se kolikor mogoče hitro poslovil. Toda po par korakih sem že zopet pri znancem prijatelju. Ravno ko g. Nitim mimo, se odpro vrata in na prag stopi g. Bruno Savnig, trgovec z usnjem in drugimi čevljarskimi potrebščinami, Gosposka ulica 7. Pogovor je kratek: «Kako gre?» «Slabo.» «Kako se razvija trgovina.» «Nerodno.» Med smehom hočem oditi dalje, toda ustavi me nov prišlec: g. A. Breščak, trgovec s pohištvom v Gosposki ulici 14. Pove mi, da je iznova otvoril delavnico pohištva, v kateri izdeluje naročila tudi po načrtih. Da ima veliko zalogo, tega niti ne omenjam. Mogoče se bo kakšen čitatelj že jezil, da hodim tako dolgo po Gosposki ulici, toda naj povem brez ovinkov: prvič: bilo je deževno vreme, drugič: Gosposka ulica je pač ulica, po kateri se človek najrajši spreha. Zlasti pa še, če človek skoči lahko skoro od vrat do vrat in prileti vedno k dobremu znancu. Poglejte samo: v hiši Ljudske posojilnice, kjer sem ravno vedril, je tudi fotograf g. Josip Nardin. On ima delavnico, v kateri z umetno lučjo lahko dela ob vsaki uri in vsakem vremenu.

Nekoliko dalje od trgovine g. Savniga v smeri proti Travniku je na desni strani manufakturna trgovina g. A. Mavriča, Gosposka ulica 3. G. Mavrič ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga in tudi lastno krojačnico. Skoro vis-à-vis te trgovine je staroznana trgovina A. Koren, ki razpolaga z veliko zalogo stekla, porcelana, šip, okvirjev in drugih v to vrsto spadajočih predmetov. Kadar grem mimo te prodajalne, se mi navadno obnavlja radostni občutek, ki sem ga imel kot mlad študent, ko sem v tistih davnih časih hodil tam mimo. Bili smo sicer mladi in nezreli, toda vkoreninili so se načela, ki so nam še danes posvečen cilj.

Par korakov naprej od Korenove trgovine je zopet prodajalna, ki človeku povzroča srčno radost: prodajalna našega Kat. Tiskovnega društva. Skromni so bili pričetki tega našega podjetja, zato je človek tem bolj vesel njegovega sijajnega razmaha. Veselo vrvenje šumi vsak dan okrog te naše ustanove in s ponosom lahko podčrtamo, da se je okrog prodajalne razvilo živahno gospodarsko življenje. Poleg vseh tiskovin, ki so vedno na razpolago, je velika izbira knjig. Za cerkvena predstojništva bodi še omenjeno, da ima naša prodajalna vedno večjo zalogo sveč. Toda ne samo to! Pod okriljem tega našega podjetja se je ustanovila «Zadružna tiskarna», Riva Piazzuta 18, kateri je pridruže na tudi «Knjigoveznica» (E. Bedna-

rik). In povsod gre delo veselo izpod rok in je uprav srčna uteha, ko človek v teh neprijetnih časih vidi krepak razvoj ustanov, ki tvorijo za naše bitje in živje najkrepkejšo podlago.

Na Travniku in še marsikje.

Saj veste, kako je! Kadar človek dela obiske, lahko koga pozabi ali zgreši. Tako bi se skoro zgodilo tudi meni. Tam v Gosposki ulici sem se tako dolgo zadržal, da je najbrže že marsikdo mislil, da se ne bota zganil naprej. Toda dolžnost, da obiščen vse one, ki sem jim obljubil kratek pomenek za trg sv. Andreja me je potisnila naprej. Stopil sem proti Travniku, potrkal na vrata g. Frid. Maraža, ki ima tam bogato založeno manufakturno trgovino, in hitel dalje proti Raštelju. Ker sem se hotel malo posladkati, sem vstopil k peku in slaščičarju Valentinčiču. Raštelj 29 in nato v trgovino s čevlji g. Andreja Čotarja, Raštelj 34, kjer so mi radovolje pokazali najboljše čevlje proti goriškemu blatu. Do kupčije ni prišlo. Imel nisem časa in..., saj veste! Odrinil sem nekoliko slabe volje proti Stolnemu trgu. Tam sem srečal g. Josipa Kerševanija, ki mi je razkazal svojo bogato zalogo šivalnih strojev, dvokoles, orožja i. t. d., ter sem kar čez prag pokukal še k g. Eliji Čuku, ki hoče zlasti s svojo razstavo strojnega umetnega vezenja za trg sv. Andreja presenetiti naše okoliško občinstvo. Ko sem obrnil svoje korake nazaj proti sredini mesta, me doteče g. A. Komel, ki ima na trgu sv. Antona kot nalašč za Vipavce in Kraševce vstvarjeno kolonijalno trgovino. Stopila sva skozi Raštelj, pozdravila na Travniku g. A. Golja, ki ima tam bogato založeno prodajalno «suhe» in druge robe, ter krenila mimo pekarni g. J. Bratuža v Šolski ulici, ki se trudi čimbolj počastiti sv. Miklavža na Korzo proti Zadružni zvezi, katera tam dolj na št. 37 v svoji ponosni hiši vodi usodo našega združništva. Medpotoma je padla tudi beseda o podjetnosti naših obrtnikov. Spomnila sva se gg.: Antona Černigoja, ki obratuje tam dolj na Tržaški cesti, Jožefa Štrukelja, ki pri svojem stavbenem ključavničarstvu na Piazza Christo zaposluje celo vrsto delavcev in krojaškega mojstra A. Pahorja v ulici Morelli, ki skrbi za ličnost mnogih meščanov in tudi okoličanov.

Poslovila sva se. Obiski so me vtudili in krenil sem na kozarec dobre krapljice k «Črnemu Orlu», kjer gospodari g. Ivan Fiegl. Da bi obiskal g. Severina Hvala, ki ima svojo zalogo korcev, apna in drugega stavbenega materiala tam dolj na ulici Ponte Nuovo, nisem imel več časa. Ravnotako je bila tudi klet «Vinarske zveze» v Šolski ulici že zaprta, ko sem hotel pogledati, kakšne so cene in kakšna je letina.

Polde Kemperle.

Pozor! Za sv. Andrej v Gorici.

Samo na tr. sv. Andreja se bo prodajala v trgovini s kuhinjsko posodo in železnino v Gorici P. de Amicis št. 1 (prej Koren) emajlirana in druga posoda po najnižjih tovarniških cenah. Gospodinje preskrbite si dobro in ceno posodo.

Trgovina Frandolič.

Pet zapovedi:

1. Kupuj pri domačem trgovcu! 2. Naročuj pri domačem obrtniku! 3. Obiskuj domače gostilne! 4. Poslužuj se domačih zavodov! 5. Bodi včlanjen pri domačih zadrugah!

POZOR! Prijatelj, čitaj in vpoštevaj! Priporočamo sledeče domače goriške tvrdke: POZOR!

<p>Tvrdba z jedilnim in kolonijalnim blagom</p> <p>Anton Kuštrin GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 25</p>	<p>Pekarna in slaščičarna</p> <p>Jakob Bratuž GORICA</p> <p>Via Mameli (prej Šolska 6)</p>	<p>Josip Kerševani zaloga najfinejših šivalnih strojev, dvokoles in orožja</p> <p>GORICA</p> <p>:: Stolni trg 9 ::</p>	<p>Katoliško tiskovno društvo</p> <p>Prodajalna Gorica, Via Carducci (Gosposka) 2</p> <p>—</p> <p>Tiskarna (Zadružna)</p> <p>— Riva Piazzuta 18 —</p> <p>—</p> <p>Svečarna Via Carducci (Gosposka) 2</p> <p>—</p> <p>Knjigoveznica (E. Bednařik) Riva Piazzuta 18 (v tiskarni)</p>
<p>Marij Mozetič trgovina z manufakturnim in modnim blagom; zaloga klobukov.</p> <p>GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 11</p>	<p>FOTOGRAF</p> <p>Josip Nardin GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 7 Hiša Ljudske posojilnice</p>	<p>Anton Breščak trgovina in tovarna pohištva; velika zaloga; naročila po načrtih</p> <p>GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 14</p>	<p>—</p> <p>Tiskarna (Zadružna)</p> <p>— Riva Piazzuta 18 —</p> <p>—</p> <p>Svečarna Via Carducci (Gosposka) 2</p> <p>—</p> <p>Knjigoveznica (E. Bednařik) Riva Piazzuta 18 (v tiskarni)</p>
<p>A. Komel Jedilno in kolonijalno blago, moka, otrobi, zrnje in semena.</p> <p>GORICA</p> <p>Trg Sv. Antona (pri „Zvezdi“)</p>	<p>Dobroznana tvrdba z manufakturnim blagom</p> <p>A. Mavrič GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 3</p>	<p>Rudolf Knez manufakturna trgovina na drobno in debelo; izgotovljene obleke</p> <p>GORICA</p> <p>Piazza de Amicis (Koren) 13</p>	<p>—</p> <p>Svečarna Via Carducci (Gosposka) 2</p> <p>—</p> <p>Knjigoveznica (E. Bednařik) Riva Piazzuta 18 (v tiskarni)</p>
<p>Bruno Savnig usnje, podplati, nadplati, biči, cepi, sveče, kadila, vosek</p> <p>GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 7</p>	<p>Brata Cej slikarja</p> <p>GORICA</p> <p>Via Ascoli (Židovska) 5</p>	<p>Rihard Nardin trgovina z jestvinami</p> <p>GORICA</p> <p>Via S. Giovanni 10</p>	<p>—</p> <p>Knjigoveznica (E. Bednařik) Riva Piazzuta 18 (v tiskarni)</p>
<p>A. Koren trgovina s steklom, porcelanom, šipami, okvirji l. t. d.</p> <p>GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 7</p>	<p>Vinarska Zveza pristno domače vino</p> <p>GORICA</p> <p>Via Mameli (Šolska) 8 (poleg stare gimnazije)</p>	<p>Alojzij Pahor krojaški mojster</p> <p>GORICA</p> <p>Via Morelli 4</p>	<p>Goriška ljudska posojilnica GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 7 Lastno poslopje Križišče tramvaja</p>
<p>Adria-čevlji izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“ Prodajalna</p> <p>GORICA</p> <p>Corso Verdi 32</p>	<p>Zaloga vseh umetnih gnojil</p> <p>Zadružna zveza GORICA</p> <p>Corso Giuseppe Verdi 37</p>	<p>Severin Hvala trgovina z mehkim in trdim lesom</p> <p>GORICA</p> <p>Viale XX Settembre (prej Ponte Nuovo) 10</p>	<p>Andrej Golja Zaloga vsakovrstnih kuhinjskih potrebščin</p> <p>GORICA</p> <p>P. della Vittoria (Travnik) 22</p>
<p>Zaloga strojev, dvokoles in orožja</p> <p>Elija Čuk-Gorica Stolni trg 9</p>	<p>PODRUŽNICA</p> <p>Ljubljanske kreditne banke GORICA</p> <p>: Trgovski dom :</p>	<p>Andreja Čermelja nasl. trgovina z jestvinami</p> <p>GORICA</p> <p>Piazza de Amicis (Koren) 10</p>	<p>Tvrdba</p> <p>Franc Saunig GORICA</p> <p>Via Carducci (Gosposka) 25 Zaloga šivalnih strojev in dvokoles</p>
<p>Andrej Čotar trgovina s čevlji</p> <p>GORICA</p> <p>Via Rastello (Raštelj) 34</p>	<p>Frid. Maraž manufakturna trgovina, ženske in moške obleke, plahte, platno, perilo, odeje.</p> <p>GORICA</p> <p>— Travnik 17 —</p>	<p>J. Šuligoj urar in trgovec; edini zastopnik najboljših „Union“ ur; kupuje srebrni in zlati denar</p> <p>GORICA</p> <p>Gosposka ulica 19</p>	<p>Jožef in Pavla Kamenšček gostilna s prenočiščem</p> <p>GORICA</p> <p>Piazza de Amicis (Koren) 8</p>
<p>Josip Valentincič slašičar in pekovski mojster</p> <p>GORICA</p> <p>Via Rastello (Raštelj) 29</p>	<p>Anton Černigoj mizarstvo</p> <p>GORICA</p> <p>Tržaška cesta 18</p>	<p>F. Frandolič trgovina s kuhinjsko posodo in železnino</p> <p>GORICA</p> <p>Piazza de Amicis (Koren) 1</p>	<p>Ivan Fiegl Gostilna pri „Črnem Orlu“</p> <p>GORICA</p> <p>Via St. Giovanni</p>
<p>Vinska klet</p> <p>Brata Abuja GORICA</p> <p>Ulica Sv. Antona 4</p>	<p>Jožef Štrukelj stavbeno :: ključavničarstvo</p> <p>GORICA</p> <p>— Piazza Christo 1 —</p>	<p>Kmečka banka GORICA</p> <p>Piazza de Amicis (Koren) 12 Sprejema vloge in daje posojila na osebni kredit in vknjižbo</p>	<p><i>Sejmski tatovi porabijo gnečo in kradejo denar!</i></p>

GOSPODARSTVO

Novo občinsko gospodarstvo

VII.

Davek na vozove in na posle.

(Tassa sulle vetture e sui domestici.) Občine lahko uvedejo davek na javne in zasebne vozove. Javni vozovi so vozila s kolesi katerekoli oblike in katerekoli velikosti, ki služijo v celoti ali pa tudi le deloma osebnemu prometu **proti odškodnini**. Izvzeti so od tega davka vozovi, ki tečejo po tirih in pa vozovi, ki so v državni službi.

Javni vozovi se lahko razdelijo v tri skupine:

- 1.) vozovi, ki so samo za gotovo dobo in samo za gotovo svrhu v službi;
- 2.) vozovi, ki služijo sicer za gotovo svrhu, pa niso navezani na gotovo dobo;
- 3.) vsi drugi vozovi, ki stojijo v kolnicah, oziroma na postajališčih vozovnikov.

Davčni obvezanec je posestnik, oziroma koncesionar voznega podjetja.

V kateri občini se mora plačati davek?
V tisti občini, v kateri se nahaja glavni sedež podjetja.

Zasebni vozovi

so vozila vsakovrstne oblike in vsakovrstne velikosti, ki služijo za **osebni** prevoz. Davek mora plačati posestnik voza v tisti občini, v kateri se voz najbolj uporablja. Izdelovalci vozov in trgovci z vozovi morajo plačati davek samo od tistih vozov, ki jih rabijo zase. Tudi zasebni vozovi se lahko razdelijo v posebne skupine z ozirom na njihovo sposobnost, število koles in konj.

Najvišja tarifa za javne vozove.

Za vsaki javni voz se sme določiti največ 60 lir davka; vendar smejo občine zahtevati za vsak javni voz 120 lir, toda le s posebnim dovoljenjem deželne upravne odbora, ki ga mora potrditi tudi finančni minister.

Največja tarifa za zasebne vozove.

V občinah od 4001 do 20.000 prebivalcev je najvišja pristojbina od voza 30 lir; v občinah, ki nimajo več kot 4000 prebivalcev pa znaša tarifa za en zasebni voz 20 lir.

Občine pa smejo

do najnovejših odredbah zvišati te tarife **štirikratno**, toda le če jim to dovoli deželni upravni odbor in potrdi finančni minister.

Radi pregleda

smejo občine zaznamovati vozove z majhnimi znamkami.

Davek na posle

mora plačati vsakdo, ki drži za svojo lastno uporabo ali pa za uporabo svoje družine posle. Davek se mora plačati ne glede na to, da-li prejema posli od gospodarja hrano in stanovanje ali pa

ne. Davek se mora plačati v občini bivališča.

Najvišja tarifa tega davka

znaša v smislu odloka od 31. oktobra 1915 št. 1549:

- a.) za enega ženskega posla lir: 5;
- b.) za vsakega nadaljnega ženskega posla lir: 10;
- c.) za moškega posla lir: 15;
- d.) za drugega moškega posla lir: 25;
- e.) za tretjega in vsakega nadaljnega moškega posla dalje lir: 40.

Vendar smejo občine

v smislu zakonitih pooblastil zahtevati štirikrat večje zneske, nego smo jih zgoraj navedli. Za to štirikratno povišanje pa morajo prositi posebno dovoljenje pri deželnem upravnem odboru. To dovoljenje mora potrditi tudi finančni minister.

Kako se ugotovi davčna dolžnost?

Oseba, ki ima vozove ali posle, mora to naznaniti občini, in sicer v roku, ki ga bo občina določila v svojem izvršilnem redu.

Kdor postane lastnik vozov ali pa če sprejme nove posle, za katere se ni v dotični občini se plačal davek, mora plačati davek na vozove, oziroma davek na posle od **početka četrtletja**, v katerem je nastala davčna obveznost.

Ako pa kdo proda vozove, oziroma odpusti posle, od katerih je plačeval v občini davek, ne plača več davka, toda sele počenši s **prihodnjim četrtletjem**, odkar je prodal vozove, oziroma odpustil posle. Ako je bil davek že vplačan, potem se mora denar prizadetemu povrtniti.

Kdor bi ne izvršil

davčne prijave, se kaznuje z denarno kaznijo od 2 do 50 lir.

Proti predpisu davka v davčni razpredelnici.

se davkoplačevalec lahko pritoži na občinski svet, oziroma na deželni upravni odbor.

Izvršilni redi,

ki jih izdajo občine k tema dvema davkoma, morajo biti potrjeni po deželnem upravnem odboru.

Kdaj sta bila vpeljana imenovana davka?

Davek na vozove in posle je bil uveden po zakonu od 11. avg. 1870 št. 5784, dodatek O. Izvršilna naredba je bila izdana po odloku z dne 24. decembra 1870 št. 6137.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

VALUTA.

Dne 28. novembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26 — — 26·20 L.
za 100 avstr. kron — 3·2 — 3·3 stot.
za 1 dolar — 23·03 — 23·12 L.
za 1 funt 101 — — 101·25 L

Vinogradnikom!

Finančno oblastvo iz Vidma je objavilo nastopno vazno okrožnico, — naslovljeno na vse občine in finančne straže pokrajine Furlanije:

«Z odlokom videmskega prefekta od 8. X. 1923. je določeno, da smejo posestniki tropin držati pri sebi tropine najdalje do **10. decembra 1923.**, naj bodo tropine pretisnjene ali nepretisnjene in izvzete so samo tropine, ki so namenjene zganjekuhi. Te tropine se bodo od 10. decembra dalje shranjevale samo v pridelovalnicah zganja, in sicer pod nadzorstvom finančnih straz, ki morajo paziti na to, da so tropine res namenjene le zganjekuhi.

Po 10. decembru smejo imeti vinogradniki doma le tropine, ki so pomešane z mrvo, ali ki so močno skisane ali spremenjene, nadalje take, ki so posušene ali pa združene z drugimi

rastlinskimi in živalskimi ostanki, namenjenimi za gnojila.

Tropine, določene za zganjekuho, ki pa niso bile se prodane pridelovalnicam zganja, mora vinogradnik prijaviti že pred 10. decembrom na davčnih uradih, da se tropine na njegove stroške pomešajo s soljo, in sicer gre najmanj 1 kg. soli na kvintal tropin.

Kdor bo kršil te odredbe, bo kaznovan z nepremeljivo globo 300 lir in zraven še s sorazmerno globo 20 lir za vsak kvintal ali odlomek kvintala tropin, ki se najde pri njem.

Ni treba še posebej omeniti, da je po 10. decembru 1923. prepovedana vsaka kupčija s tropinami, določenimi za zganjekuho, in da bodo podrejena oblastva ter finančni pazili, da se ta odredba res izvršuje.

Tako se glasi odlok, ki bo naše vinogradnike brez dvoma neskončno razveselil in močno vzradostil.

Kaj je novega na deželi

Iz ŠEMPETRA pri Gorici.

Čuditi se moramo upravni modrosti sempeterskega komisarja Galeviča in njegovega glavnega svetovalca g. Sokola, ki se radi hude boleznii ne more preveč udejstvovati, da so v nedeljo preklicali pred cerkvijo, da ne smejo posestniki gozdov voziti po cesti Pulver-Paluda do prihodnjega preklica. Kdor bi tega preklica ne upošteval, bo kaznovan. Druge ceste, po kateri bi mogli prizadeji posestniki prevazati svoja drva iz gozdov, pa ni. Tako so posestniki iz Sempetra in Vrtojbe po tem preklicu močno gospodarsko oškodovani. Silno smo občinarji radovedni, koliko sta modra upravitelja uporabila za popravo te ceste? Cesta je danes v slabšem stanju ko pred popravo. Upamo, da bosta najmodrejša upravitelja poskrbela za zrakoplove ali pa vsaj za kak parobrod, da bodo mogli prizadeji posestniki vendar izvažati drva iz svojih gozdov.

Iz IDRIJE.

Pevski zbor in godbeni klub katol. delavske družbe je letos praznoval 25. letnico svojih koncertov na god sv. Cecilije, zaveznice lepe umetnosti. Delovanje te organizacije je sijajno.

Zjutraj je vselej peta sv. maša, h kateri dospe vsi pevci in pevke, ako jih stanovske dolžnosti ne kličejo drugam, na večer je koncert s petjem in godbo. Letos je vseh sodelujočih članov 101 — beri sto in eden.

Najlepsi večer v celem letu pa je Ceciljev večer, in res je vselej koncert tako obiskan, da pozneje došli ne dobe prostora.

Letos smo imeli skrajno neugodno vreme. Snežilo je celi dan, po tleh je bil ali zelo moker sneg ali pa voda-sneznica, tista, ki presine še tako močno usnje, in vendar je bilo zopet vse polno. Tudi letos so morali nekteri domov, ker je bilo vse zasedeno.

Pri prvi pesmi smo imeli malo nezgodo. Komaj smo dobro začeli, se zlomi stranica, ki nosi oder, pevovodju zdrkne pult in podstava, na kateri je stal. A ulovi se in taktira naprej, zbor za njim, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo.

Ko bi zbor ne imel tako skusenih pevcev in pevk, bi bil moral prenehati, tako se pa niso nič zmenili ne za lomljenje lesa ne za omahovanje, ko jim je zmanjkovalo tal ter natančno izvršili se precej dolgo skladbo do konca. Potem so pa sami odstranili oder in točko za točko izvajali na navadnem prostoru. Občinstvo je zelo ploskalo takemu pogumu.

Orkester se je letos posebno skazal. Ima sicer stare godbenike, a tudi veliko mladih moči. V 3 letih, odkar obstoji, je res precej napredoval. Nekteri kosi so bili precej težki, a jim je bil popolnoma kos, zato so tudi gostje vstrajali ne samo do 11. ure, ko se je uradno del končal, temveč se pri prosti zabavi do 3. zjutraj, četudi se po 10. uri zvečer ni smelo več točiti alkoholnih pijač.

Tako je prvi jubilej — 25 letnica — Cecilijinih koncertov srečno in dostojno končal. Veselje do lepe umetnosti naj pa za naprej se povzdiguje člane k vstrajnemu delovanju!

ŽAGA.

Dne 26. t. m. je umrl g. Alojzij Zagar, sin iz znane «Simonove» hiše. Pokojnik se je pred dvema letoma težko ponesrečil. Njegov voz je zadel v vojaški avtomobil, ki ga je vrgel v Boko. Bil je večkrat operiran, a sedaj je podlegel podplutju možganov. N. p. v m. Preostalim naše sožalje!

MIREN.

Slov. izobraževalno društvo v Mirnu priredi igro «Miklova Zala» v nedeljo 2. t. m. ob 3.h popoldne v dvorani g. J. Marmolje. Pridite v obilnem številu. Odbor.

Od 3. do 17. decembra 1923 **VELIKI SEJEM** za
starodavni trg sv. Andreja v Gorici
Pojasnila daje: FEDERAZIONE INDUSTRIALE E COMMERCIALE DEL GORIZIANO, CORSO VITTORIO EMANUELE III, 10

BREG PRI KALU.

V nedeljo se je zgodila pri nas težka nesreča. Jože Lipicar je sedel zvečer v gostilni in se ob 8. in pol poslovil, da se poda domov. Ko stopi na prosto, se mu približa 25 letni Leopold Kovačič in ne da bi spregovoril besede, potegne iz zepa kuhinjski nož ter mu ga z vso silo pozene v telo. Oster in pretresljiv krik se izvije iz prsi Lipicarja, ki je imel še toliko moči, da se je vrnil v gostilno, kjer so mu priskočili domači na pomoč. Nož se mu je zasadil v želodec in ga razparal.

Brzjavno je bil poklican Zeleni križ iz Gorice, ki je drvel z avtomobilom po težko ranjenega. Pred vasjo se je vozilo ustavilo, ker je snežni zamet oviral pot. Strežniki so šli peš do vasi in prenesli Lipicarja čez sneg v avtomobil.

Ranjenec leži sedaj v gorški bolnišnici usmiljenih bratov. Operacija se je posrečila, toda njegovo življenje je vendar v težki nevarnosti.

Zločinec je utekel, a orožniki so ga kmalu izsledili. Vzrok napada je nepojasnjen.

PROSVETA

«Socialna Misel». Novemberska številka je dotiskana in se kmalu razpošlje. Njena vsebina je tudi topot jako zanimiva. Med članki omenjamo Janko Kraljevega o stališču komunistične internacionale napram veri, kjer je to vprašanje izčrpno pojasnjeno, ter članek profesorja Ozvalda o potrebi nove socialnoetične orientacije, o čemer je bil avtor predaval pri otvoritvi ljudske visoke šole v Ljubljani. Zelo aktualen je v Pregledu članek F. Treseglavov o smernicah angleške politike, kakor tudi obširno poročilo o novih volitvah na Angleškem od Kosmopolita. Kraljev članek o komunizmu in veri pa se v Pregledu lepo dopolnjuje z malo sliko o versko-socialistični struji med nemškimi marksisti. — Decemberska številka «Socialne Misli» izide takoj za to; novoletna (1924) pa okoli božiča.

Vabimo naše bralce, da se že zdaj naroče na letnik 1924! V Gorici se naroča pri Upravi «Socialne Misli», v Zadrugi tiskarni na «placuti».

RAZPIS SLUŽBE.

Stev. 1124.

OBČINA KAL pri KANALU.

Razpisana je služba občinskega tajnika z letno plačo 4015 lir.

Rok za vlaganje prošelj do 25. decembra 1923.

Kal pri Kanalu, 24. nov. 1923.

Zupan: Bizjak.

Nov zobozdravnik

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

M. U. dr. Lojz Kraigher

z nemskim zobozdravniškim izpitom sprejema v Gorici, na Travniku št. 20/I.

Trgovsko-Obrtna Zadruga v Gorici,

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom v likvidaciji, sklicuje

OBČNI ZBOR

na dan 16. decembra 1923. ob 10. uri predpoldne v zadrugi uradnih prostorih v Trgovskem domu, I. nadstropje, vhod iz Corso Verdi 24.

Dnevni red: t

1. Poročilo likvidacijskega odbora.
2. Poročilo nadzornistva.
3. Potrditev letnih računov za l. 1922.
4. Morebitne dopolnilne volitve likvidacijskega odbora in nadzornistva.
5. Morebitni predlogi.

Za slučaj nesklepčnosti tega občnega zbora se skliče 14 dni pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, kateri sme sklepati v smislu pravil brez ozira na visokost zastopanih deležev.

Likvidacijski odbor.

Odvetnik**dr. Delfido Paglilla**

se je preselil na

Corso G. Verdi št. 3, Gorica - Telef. 203

Knjigarna Kat. Tiskovna društva

v Gorici, via Carducci 4

ima v zalogi voščene cerkvene sveče iz svečarne: I. Kopač & Kie., v Ljubljani in tudi ceneje vrste tukajšnih tovarn.

Kupuje vosek po najvišjih tržnih cenah.

J. ŠULIGOJ URAR

v Gorici Gosposka ulica 19

naznanja slav. občinstvu, da ima 150 komadov ur v popravilu že od leta 1920. in 1921. Ako lastniki ne dvignejo teh ur v kratkem času, jih tvrdka proda za vsako ceno.

POVERJENIKA, OZIROMA POVERJENICO

z znanjem slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi sprejme takoj tvrdka z manufakturnim blagom v Vidmu. Naslov pri upravi «Goriške Straže».

POZOR! POZOR! Amerikanci obrtniki!

Trgovska hiša, enonadstropna na glavnem trgu v Cerknici z vsem trgovskim inventarjem je na prodaj; v pritličju 1 kuhinja, 1 soba in trgovski lokal s kletjo, v prvem nadstropju 5 sob. K hiši spada še poslopje s tremi sobami, kuhinjo, malim vrtom, hlevom za 18 glav živine in vodovodom, skladišče za nekoliko vagonov blaga, navadni hlev s trgovsko tehtnico, šupa in skedenj z lepim vrtom. Hiši pripada gozdna in pašniška pravica. Pri hiši že vpeljena trgovina z živino. Vprašajte na naslov: Ivan Zgonc, trgovec v Cerknici pri Rakeku, Jugoslavija.

POSLOVODJA za mešano trgovino, najmanj 24 let star, zmožen slovenskega in italijanskega jezika, se sprejme takoj. Plačilo po dogovoru. Spričevala naj se predložijo do 5. decembra t. l.

«Občno konsumno društvo» v Idriji.

Adria čeviji

izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“

Lastne prodajalne:

Gorica, Corso G. Verdi 32
Trst, Via dei Rettori 1.**POZOR!**

na staro slovensko tvrdko

Razprodajam pohištvo po jako znižanih cenah. in sicer

Omare . . . . . od 200 lir naprej
posteljnake . . . . . 90 „ „
vzmeti (sušte) „ 70 „ „
blazne . . . . . 60 „ „
kompletne spalnice 800 „ „

Velika izbira navadnih in finejših sob kakor tudi železnih posteljnjakov.
Priporoča so

Ant. Breščak

največja zaloga pohištva na Goriškem z lastno tovarno v Gorici, Via G. Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

Bogata zaloga najnovjših pasov BROCK,

dalje največja izbira elastičnih trebušnih obvez in drugih v to stroko spadajočih zdravstvenih predmetov pri parfumeriji in mirodilnici

E. GRAPULIN

GORICA, Corso Verdi 27 (Vis-a-vis javnega vrta).

Tvrdba z jedilnim in kolonjalnim blagom Anton Kuštrin - Gorica

Via Carducci 25 (prej Gosposka ulica) se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna.

Na željo odjemalcem v mestu se blago dostavlja na don.

ISČETA SE ZAKONSKA za vodstvo gostilne v sredini mesta. Naslov pri upravi «Goriške Straže».

NOVO UREJENA KAVARNA z dnevnim koncertom se odda v najem s 1. jan. 1924. za dobo 5 eventuelno 10. let. Potrebuje se kavcija 125.000 lir. Poročila daje lastnik Ivan Kos, Celje.

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajcev, mačk, vereric, jazbecov i. t. d., i. t. d.

Sprejemam pošne pošiljkatve!

Walter Windspach

GORICA - VIA CARDUCCI 51. 10

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!**Cene zmerne!****PODRUŽNICA****Ljubljanske kreditne banke v Gorici**

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50. — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:
80 MILJONOV

CENTRALA:
LJUBLJANA

Reserva S H S
kron
64 MILJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge podogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.